

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyö

Paraskoulu Varsinais-Suomi -hanke 29.10.2020
Etäkoulutus

TEAMS-koulutuksessa

- Tarkista, että löydät pikaviestikuvakkeen ruudulta
- Pidä mikrofonisi suljettuna, mutta jos esityksen aikana nousee kysymys/kommentti, niin esitä se mielihyvin mikrofonin kautta tai pikaviestillä
- Kamerayhteyksiä ei kannata laittaa päälle, jotta esitys pysyy verkossa
- Kokemuksesi ja mielipiteesi on tärkeä - toivon aktiivista osallistumista aiheen ympärille!
- Lyhyt 5min tauko puolessavälissä eli noin 14.45

Kirjaa chattiin (lyhyt ja ytimekäs 1min)

- Mikä sinua kiinnostaa eniten päivän teemassa?
- Mihin asiaan toivoisit ”valaisua”?

VALTERI

Tässä koulutuksessa

- Virittelyä aiheeseen - miksi ja mitä
- OPSit ja yhteistyö
- Kouluvalmius vai koulun valmius
- Yhteistyön rakentaminen
- Yhteistyötä tukevia työskentelymuotoja
- Yhteistyöesimerkkejä (Tampere, Kuopio, Joensuu, Liperi)
- Haastavia tilanteita
- Mitä tavoitellaan - mitä tarvitaan?

Karvin raportti 5/2020

Näkymiä OPS-matkan varrelta - Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden 2014 toimeenpanon arviointi

- Tulee lisätä:
 - Osallistamista, vuorovaikutteista toimintaa ja yhteistyötä esi- ja perusopetuksessa
- On osallistettava:
 - OPS-uudistus on yhteisöllinen oppimisprosessi, johon opetuksen järjestäjän tulee määrätietoisesti osallistaa koko henkilöstöä
- Tulee huolehtia:
 - Esiopetusyksiköiden ja koulujen riittävän yhteissuunnitteluajan toteutumisesta ja lisätä vuorovaikutteisten työtapojen käyttöä sekä henkilöstön kesken että opetuksessa
- Tämä vaatii:
 - pedagogista johtamista sekä aikataulutusta ja resursointia esiopetusyksiköissä ja kouluissa
- Arviointitulosten mukaan voidaan todeta, ettei oppilaiden ja huoltajien osallisuus vielä toteudu tavoitteiden vaatimalla tavalla.

”Esi- ja alkuopettajien yhteistyötä **edisti** erityisesti kasvattajien **yhteiset tavoitteet, yhteistyön tarkoituksenmukainen suunnittelu ja toteutus, sekä yhteisen toiminnan arviointi ja kehittäminen**. Yhteistyötä **haittaavat** tekijät taas liittyivät erityisesti **erilaisuuteen yksilöiden ja esi- ja alkuopetuksen rakenteiden välillä, kasvattajien asenteisiin sekä yhteistyön toteuttamiseen annettuihin ja käytettyihin resursseihin**. Esi- ja alkuopettajat näkivät **yhteistyön etuina oppilaisiin, henkilökohtaiseen kasvuun ja jaettuun opettajuuteen liittyviä tekijöitä**. Yhteistyön tuottamina **esteinä** opetustyölle koettiin sen viemät resurssit.”

J.Santtila. 2017. Esi- ja alkuopettajien yhteistyö
Kasvattajayhteisöt esi- ja alkuopetuksen rajapinnalla.

VALTERI

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyö opetussuunnitelmissa

- Suora lainaus valtakunnallisen opetussuunnitelman **esiopetuksen** perusteiden luvusta 3.3

*”Yhteistyö esiopetuksessa
Oppimisen polun **eri vaiheiden tavoitteiden ja käytäntöjen
tunteminen** on laadukkaan opetuksen perusta.*

*Esiopetuksen, muun varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen
henkilöstön **yhteistyöllä** opetussuunnitelmien laatimisessa ja
kehittämisessä **edistetään** varhaiskasvatuksen, esiopetuksen
ja perusopetuksen **laatua**.*

VALTERI

On tärkeää, että varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja alkuopetuksen henkilöstöllä on myös mahdollisuus tutustua toistensa toimintaan ja oppimisympäristöihin käytännössä.

Lasten kasvun ja oppimisen tukemiseksi tulee opetuksen ja tuen käytäntöjen olla yhdenmukaisia.”

VALTERI

- Suora lainaus valtakunnallisen opetussuunnitelman **perusopetuksen** perusteiden luvusta 3.1

”Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen

Lapsen siirtyminen esiopetuksesta perusopetukseen edellyttää suunnitelmallista yhteistyötä esiopetuksen ja alkuopetuksen henkilöstön kesken. Tarvitaan oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen molemminpuolista tuntemista.”

VALTERI

<https://padlet.com/suvisankinen/pf4kyci8uu0zoy8o>

- Siirry linkin kautta Padlet-pohjalle
- Löydät neljä otsaketta, jotka kaikki kuuluvat esi- ja alkuopetuksen yhteistyön alle
- Lisää yksi ajatuksesi ainakin kahden otsakkeen alle
-> miten otsakkeen asia voidaan toteuttaa käytännössä

VALTERI

Kouluvalmius vai koulun valmius

Suvi Aliisi
@sankinen

Esi- ja perusopetuksen valtakunnalliset opsit eivät muuten tunne käsitettä kouluvalmius. Miksi eskareita kuitenkin vielä testataan kouluvalmiuden osalta? Paikallisissa opseissa kouluvalmiudelle on varattu isojaakin osuuksia. @Opetushallitus @okmfi

[Translate Tweet](#)

11:40 AM · Oct 13, 2020 · Twitter for iPhone

Opetushallitus @Opetushallitus · Oct 14

Replying to @sankinen and @okmfi

Esiopetuksen keskeisenä tehtävänä on edistää lapsen kasvu-, kehitys- ja oppimisedellytyksiä kokonaisvaltaisesti, ilman lapselle asetettuja tavoitteita. 1/2

Opetushallitus @Opetushallitus · Oct 14

Replying to @sankinen and @okmfi

Lähtökohtana on ajatus siitä, että koulun tulisi olla valmis ottamaan vastaan erilaiset oppijat ja järjestää kulloinkin tarvittavat tukitoimet. Voisikin kysyä onko kyse lapsen kouluvalmiudesta vai koulun lapsivalmiudesta. 2/2

Jos lapsi haluaa vain leikkiä ja ehkä kaipaa päiväunia säännöllisesti, voi olla syytä harkita koululyykkäystä.

Lapsella on sellainen sanavarasto, että hän ymmärtää kuulemansa ohjeet ja pystyy ilmaisemaan itseään. Koululaisen edellytetään kykenevän oppimaan ja omaksumaan paljon uusia asioita. Tämän vuoksi lapsen tulisi olla kognitiivisessa kehityksessään ehtinyt suunnilleen 7-vuotiaan tasolle. Toisaalta koulukypsyyteen vaikuttavat useat eri tekijät joista saat lisää tietoa esimerkiksi esiopetuksesta.

Fyysinen kypsyys tarkoittaa sitä, että lapsi jaksaa olla koulussa koulupäivän. Lapsen tulisi kyetä myös istumaan paikallaan vähintään puolen tunnin ajan keskittyen ja kuunnellen. Ruumiinrakenteen muuttuessa kehittyv samalla motoriikka eli ruumiin liikkeiden kehitty kirjaimen kehitty rakent

<https://...>
-koulu/

Eikö perusopetuslakia tarvitse noudattaa?

Suvi Sankinen Ohjaava opettaja Oppimis- ja ohjauskeskus Valtteri

Tärkeimpinä tuloksina tutkimuksestamme nousi kouluvalmiuksien jakautuminen kolmeen eri osa-alueeseen: psyykkisiin, fyysisiin ja sosiaalisiin tietoihin ja taitoihin. Fyysisiin valmiuksiin käsitettiin arjen taidot ja perustoimintojen sujuvuus Psyykkisiin valmiuksiin vastattiin itsenäisyys, kiinnostus koulua kohtaan, riittävä kypsyys ja käyttäytyminen. Tähän myös muutamat luokanopettajat listasivat kielellisiä ja matemaattisia valmiuksia. Sosiaalisiin valmiuksiin listattiin kyky toimia ryhmän jäsenenä, ottaa muut huomioon sekä vastaanottavaisuus oppimistilanteissa

Lyy & Rytkölä. Luokanopettajien näkemyksiä kouluvalmiudesta. 2019.

<https://core.ac.uk/download/pdf/200332933.pdf>

”Osasta luokanopettajien antamista määritelmistä voi tehdä sen tulkinan, että kouluvalmiudet ovat jotakin, **jotka lapsella tulisi jo olla kouluun tultaessa**. Esimerkiksi tämä kävi ilmi lasten perustoimintojen sujuvuudesta itsenäisesti, taidosta toimia ryhmässä sekä riittävästä kysyydestä. **Perusopetuslaki (628/1998) kuitenkin edellyttää, että opetusta annetaan oppilaiden ikää ja valmiuksia vastaavasti**. Opetuksen tulisi sopeutua lapsen edellytyksiin, eikä niin, että lapsen tulee sopeutua koulun opetukseen. Tästä herääkin kysymys, **ovatko kouluvalmiudet itsestään selvinä pidettyjä ominaisuuksia, jotka lasten tulee hallita jo kouluun tullessaan?**”

Perusopetuksen OPS

Luku 13.1.

Jokaisen lapsen tilanne, oppimisvalmiudet ja tarpeet **otetaan huomioon**. Lasten mahdollisesti tarvitsema oppimisen ja koulunkäynnin **tuki turvataan** koulun aloitusvaiheessa ja **tarkistetaan aamu- ja iltapäivätoimintaan tai kerhotoimintaan osallistumisen tarpeet ja mahdollisuudet**.

Lapsia kannustetaan olemaan ylpeitä esiopetuksen aikana opituista taidoista. **Heitä rohkaistaan** liittymään uuteen ryhmään ja toimimaan uudessa ympäristössä kohtaamiensa aikuisten kanssa.

VALTERI

- *Vuosiluokat 1-2: Koululaiseksi kasvaminen*
- Vuosiluokkien 1-2 opetuksessa otetaan huomioon esiopetuksen ja sitä edeltäneen varhaiskasvatuksen antamat valmiudet. Vuosiluokkien 1-2 erityisenä tehtävänä on luoda perusta oppilaiden myönteiselle käsitykselle itsestä oppijana ja koululaisena sekä kehittää valmiuksia myöhempää työskentelyä ja oppimista varten. Perusopetuksen alussa jokaisen oppilaan edistymisen huolellinen seuranta on erityisen tärkeää, jotta voidaan huolehtia siitä, että oppilaalla on edellytykset opinnoissa etenemiseen.
- On tärkeätä, että jokainen oppilas saa rohkaisevaa palautetta ja tilaisuuksia uusien asioiden oppimisesta nouseville ilon ja onnistumisen kokemuksille.

VALTERI

Yhteistyön rakentaminen

Yhteistyön rakentaminen

- Jokaisen kunnan opetussuunnitelmassa pitäisi lukea täsmennyksenä, miten esi- ja alkuopetuksen yhteistyötä toteutetaan
- Nämä tekstit toimivat ohjenuorana yhteistyön rakentamiselle
- Hallitusohjelma kuitenkin linjaa, että esi- ja alkuopetuksen yhteistyötä tullaan tehostamaan muodostamalla esi- ja alkuopetuksesta yhtenäisempi kokonaisuus

Hallitusohjelma

<https://valtioneuvosto.fi/marinin-hallitus/hallitusohjelma/osaamisen-sivistyksen-ja-innovaatioiden-suomi>

- Käynnistetään perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma oppimistulosten parantamiseksi ja eriarvoisuuden vähentämiseksi:
- Parannetaan varhaista perustaitojen oppimista **muodostamalla esiopetuksesta ja perusopetuksen kahdesta ensimmäisestä vuosiluokasta nykyistä yhtenäisempi kokonaisuus**. Siirtyminen eteenpäin tapahtuu joustavasti siinä vaiheessa, kun perustaidot ovat riittävän hyvin hallussa.

VALTERI

Yhteistyön tasoja

Erilliset yksiköt	Erilliset yksiköt	Saman pihan rakennukset, eri vuosiluokat	Sama rakennus, vuosiluokkiin sitomaton opiskelu
Esi- alkuopetus toimivat erillisinä yksikköinä omissa tiloissaan.	Esi- alkuopetus toimivat erillisinä yksikköinä omissa tiloissaan.	Esi- ja alkuopetus toimivat toisiaan lähellä, jaettuja toimintaympäristöjä.	Esi- ja alkuopetus toimivat yhdessä, luokassa eri-ikäisiä oppijoita.
Kumpikin suunnittelee oman toimintansa itsenäisesti.	Yhteissuunnittelua on jonkin verran.	Yhteissuunnittelua säännöllisesti viikottain.	Yhteissuunnittelua säännöllisesti viikottain. Yhteisopettajuutta.
Yhteistyö on satunnaista, 2-5krt/lukuvuosi tai harvemmin (juhlat, teemapäivät).	Yhteistyölle on asetettu tavoitteet ja yhteistä toimintaa on vähintään 1krt/kk.	Yhteistyöllä on tavoitteet, ja se on viikottaista (pajapäivät, palkkitunnit)	Melkein kaikki toiminta yhdessä, joustavia ryhmittelyitä, mutta myös oman ikätason toimintaa päivässä.
Eri-ikäisillä vähän yhteistä toimintaa. Ei arvioinnin pohtimista yhdessä.	Toimintamuotona leikki ja toiminnallisuus, yhteistä arviointia.	Leikki ja toiminnallisuus oppimismenetelminä, arviointipolkuja ym. yhdessä luotua.	Leikki ja toiminnalliset oppimismenetelmät. Yhteinen arviointipolku.

Mikä on teidän kuntanne tilanne tällä hetkellä?

Kohti eheämpää yhteistoimintaa

- Tavoitteet toiminnalle: mitä toivotaan yhteiseltä tekemiseltä, mitä lapset kaipaavat lisää?
- Niin perusopetuksen kuin esiopetuksen puoli linjaa, minkälaisia asioita yhteiseltä toiminnalta toivotaan
- Mietitään linjaukset OPSin tavoitteisiin nähden
- Pohdinta voi alkaa pienellä riskianalyysillä liittyen yhteiseen toimintaan (dia 24)

VALTERI

Mietitään aikataulutusta yhteisille tavoitteille

- Ne voivat alkaa esim. molempien osapuolten OPSeihin tutustumalla
- Ne voivat alkaa esim. molempien päivärytmin ja olennaisten asioiden jakamisella (aamupiirit ym.)
- Ne voivat olla toiveita lapsen/oppilaan tuen saamisen osalta
- Ne voivat olla toiveita liittyen yhteisen suunnittelun muodoista, tavoista, ajankäytöstä (yhteisopettajuuden check-list)

VALTERI

Lähdetään tekemään yhteistä työtä

- Pienillä hetkillä
- Tutustumalla mukana oleviin aikuisiin ja lapsiin
- Jakamalla lapset pysyvämpiin ryhmiin, joita käytetään yhteisissä tuokioissa
- Suuntaamalla tämän jälkeen toiminta OPSin mukaisiin tavoitekuvauksiin ja toimintoihin (taito- ja taideaineet helpoin lähtökohta)
- Tuntemalla kummankin osapuolen OPSin olennaiset asiat ja oppilaan tukeen liittyvät toiminnot/proseduurit vuoden varrelta

VALTERI

Suunnataan yhteinen tekeminen systemaattisempaan toimintaan

- Kasvatetaan yhteistä tekemistä kohti 1-2 kertaa viikossa tapahtuviin oppimistuokoihin
- Otetaan mukaan akateemisia aineita
- Tunnetaan olevamme osa yhteistä ryhmää, jossa on yhteiset aikuiset ja yhteiset lapset
- Kasvatetaan yhteistyötä perheiden suuntaan järjestämällä yhteisiä tilaisuuksia huoltajille (yhteinen vanhempainilta)
- Oppilashuollolliset toimet ja oppilaiden tukeminen kohti koulunkäynnin aloitusta
- Yhteissuunnittelu osaksi normaalia viikkotoimintaa

Sopimuksia

Kun halutaan opiskella yhdessä saman katon alla:

- Nykytilan kuvaaminen, alkukartoitus
- Mikä henkilöstömäärä
- Lapsimäärä
- Käytettävissä olevat fyysiset tilat
- Tämänhetkinen yhteistyön määrä ja tapa
- Oman suunnittelutyön määrä omaa toimintaa ajatellen
- Henkilöstökokousten aikataulu ja määrä
- Käytettävissä olevat tukitoimet

Kysymyksiä yhteiseen käsittelyyn

- Millaisesta esi- ja alkuopetuksen toteuttamisesta haaveilemme
- Mikä on oppimiskäsityksemme
- Miten ymmärrämme tuen tarpeet ja niihin vastaamisen
- Mitä tarkoittaa lapsen toimijuus ja miten tuemme sitä
- Miten toteutamme pienryhmätyöskentelyä ja joustavia ryhmittelyitä
- Mihin kiinnitämme huomiota palautteessamme

Toiminnan kehittämiseen liittyvät vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat -> määritellään tarkemmin tavoitteet ja tunnistetaan ne ulkoiset ja sisäiset tekijät, jotka edesauttavat tai haittaavat tavoitteiden saavuttamista

Toiminnan kehittämisessä meidän vahvuuksiamme ovat:

Mitä mahdollisuuksia yhteistoimintaamme sisältää:

Toiminnan kehittämisessä meidän heikkouksiimme ovat:

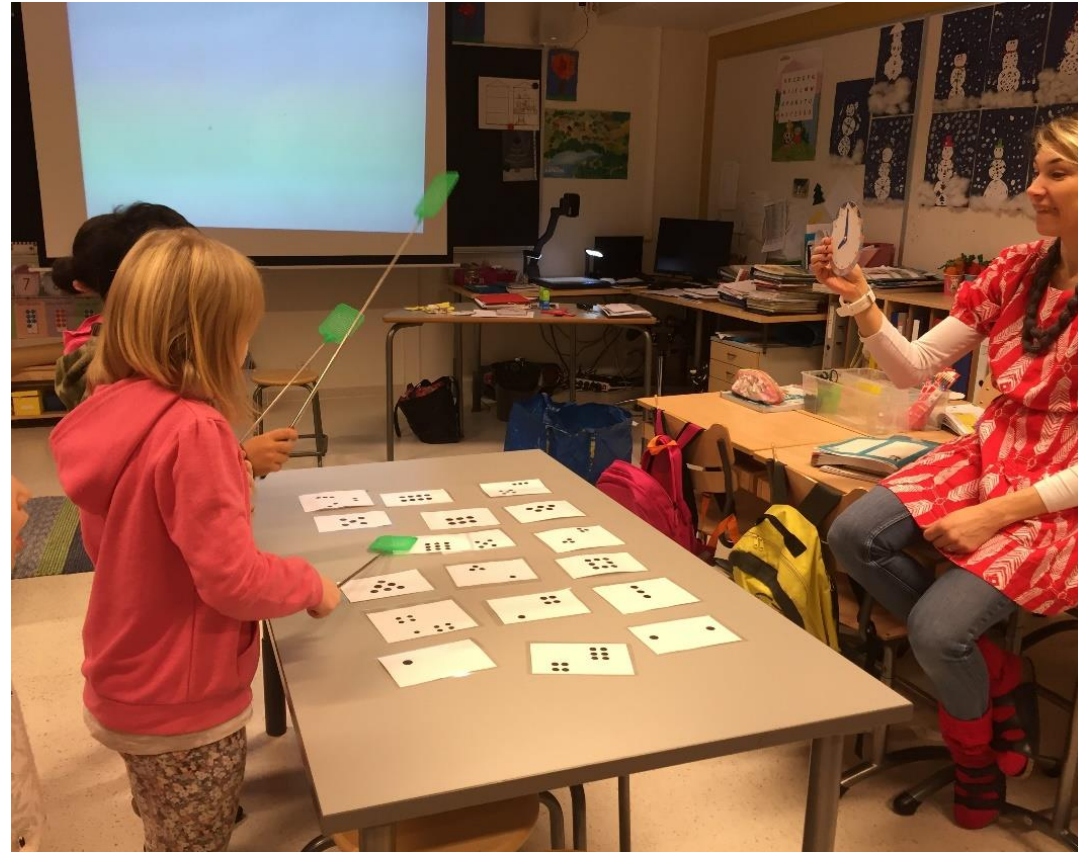
Millaisia uhkia yhteistoimintaamme sisältää:

Yhteistyötä tukevia työskentelymuotoja

Yhteistyötä tukevia toimintamuotoja

- Yhteisopettajuus -
 - Oppilaiden osallistaminen
 - Joustavat ryhmittelyt
 - Monipuoliset oppimisympäristöt
 - Monipuoliset työtavat
 - Toiminnallisuus ja oppilaan aktiivinen rooli
 - Yksilölliset oppimisen polut
 - Leikkipedagogiikka
 - Laadukas yleinen tuki
 - Monipuolinen arviointi
- > varmistetaan motivoituminen toimintaan!

VALTERI

Työtapoja

1. Avustava opetus

1. Yksi opettaa, toinen kiertää ja avustaa

Oppilaat yhtenä ryhmänä

2. Täydentävä opetus

1. Opetusta vuorotellen, vapaana oleva voi avustaa

Oppilaat jaettu pienryhmiin

3. Tiimiopetus

1. Saumaton yhteistyö, opettajilla sama rooli

4. Pysäkkiopetus

1. Oppilaat kiertävät työasemilla, niissä on erilaisia tehtäviä
2. Pysäkit + eriyttäminen Ryhmät ovat erilaisia, opetus ryhmille erilaista

5. Rinnakkaisopetus

1. Rinnakkaisopetus Luokka on jaettu osiin, opetus on samaa joka ryhmässä
2. Rinnakkaisopetus + eriyttäminen Luokka on jaettu osiin, opetus on ryhmissä erilaista

6. Henkilökohtainen opetus Luokka on yhtenä ryhmänä, joku saa henkilökohtaista opetusta

VALTERI

Leikkipedagogiikka

- Ei ole tavoitteetonta
- Ei ole päätöntä sähellystä
- Ei tapahdu ilman aikuisia

Vaan

- Tavoitteet pohdittu opetussuunnitelmista
- Toimintasuunnitelma raamitetaan aikuisten osalta, lapsilla on vaihtoehtoisia toimintamuotoja, lapset esittävät aiheita toiminnan kohteiksi
- Aikuiset ovat mukana leikissä johdattelemassa ja ohjaamassa, auttavat havainnoimaan
- Yksittäinen leikki voi jatkua monta päivää, viikkoa, jopa kuukausia

- Mielikuvitusta - siis ajattelua, suunnittelua ja toiminnan ohjausta!
 - Luovuutta!
 - Yhteistyötaitoja!
 - Oman kehon ja mielen hallintaa ja näiden taitojen harjoittelua!
- Tunne- ja vuorovaikutustaitoja!
 - Akateemisia taitoja!

VALTERI

Arvioinnin suunnittelu yhdessä

- Erotetaan toisistaan arviointitavat, joissa kartoitetaan tuen tarpeita ja tavat, joilla arvioidaan lapsen kehittymistä eri taidoissa
 - suunnataan aikuisten toimintaa lasten taitojen tukemisessa
- Rakennetaan yhdessä arviointipolkuja
- Formatiivista palautetta paljon ja sen tarkoitus on olla kannustavaa ja tukevaa
- Summatiivinen arviointi erikseen - realistista
- Visuaaliset edistymisen arviointitavat toimivia
 - Saunalahden majakka, Puijon torni ym.

20

Joensuu esi- ja alkuOPS

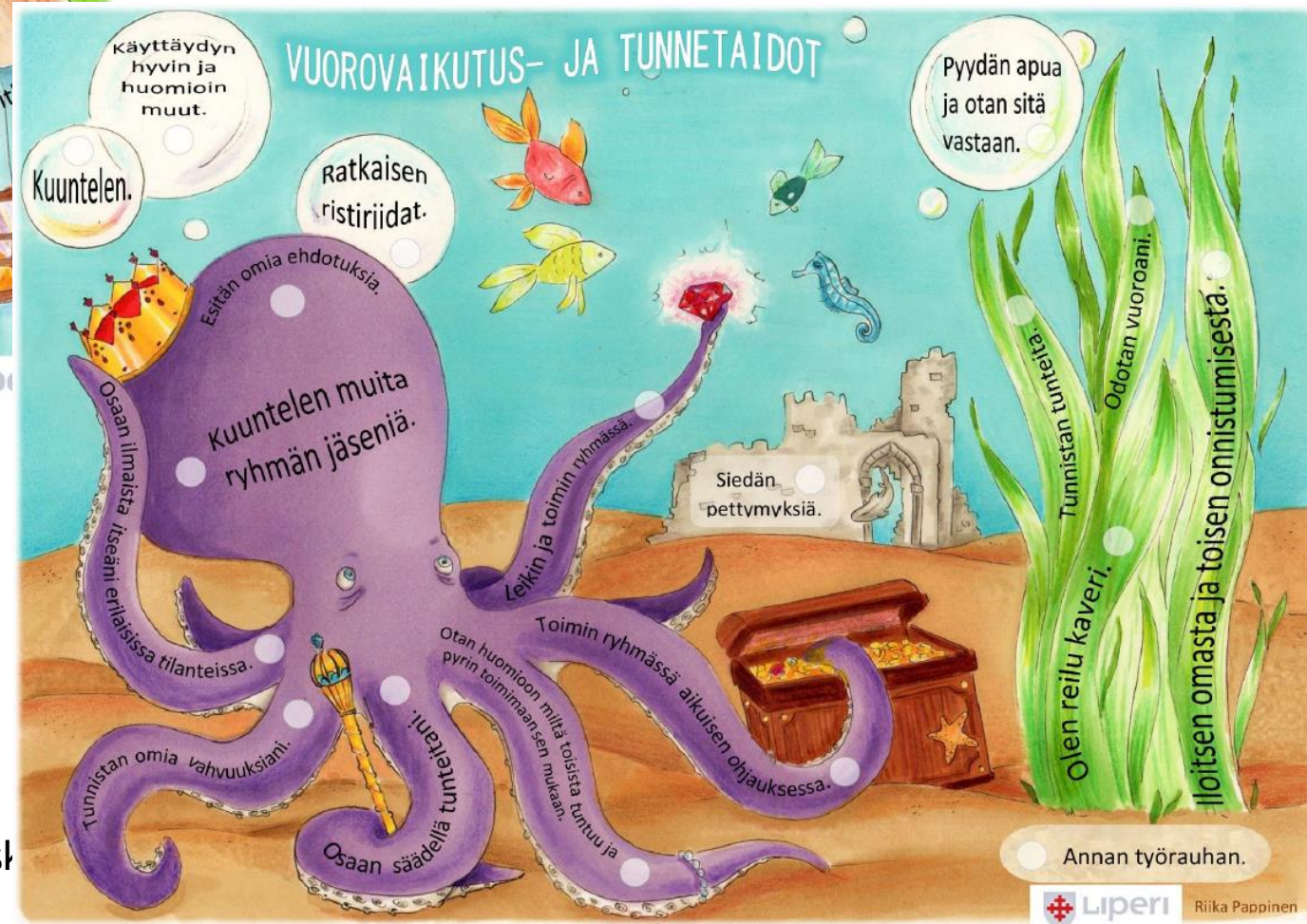

Sirkku Kananoja, Taidon portaat.

Liperi arviointilomakkeita SannaVänskä

Suvi Sankinen Ohjaava opettaja Oppimis- ja ohjaus

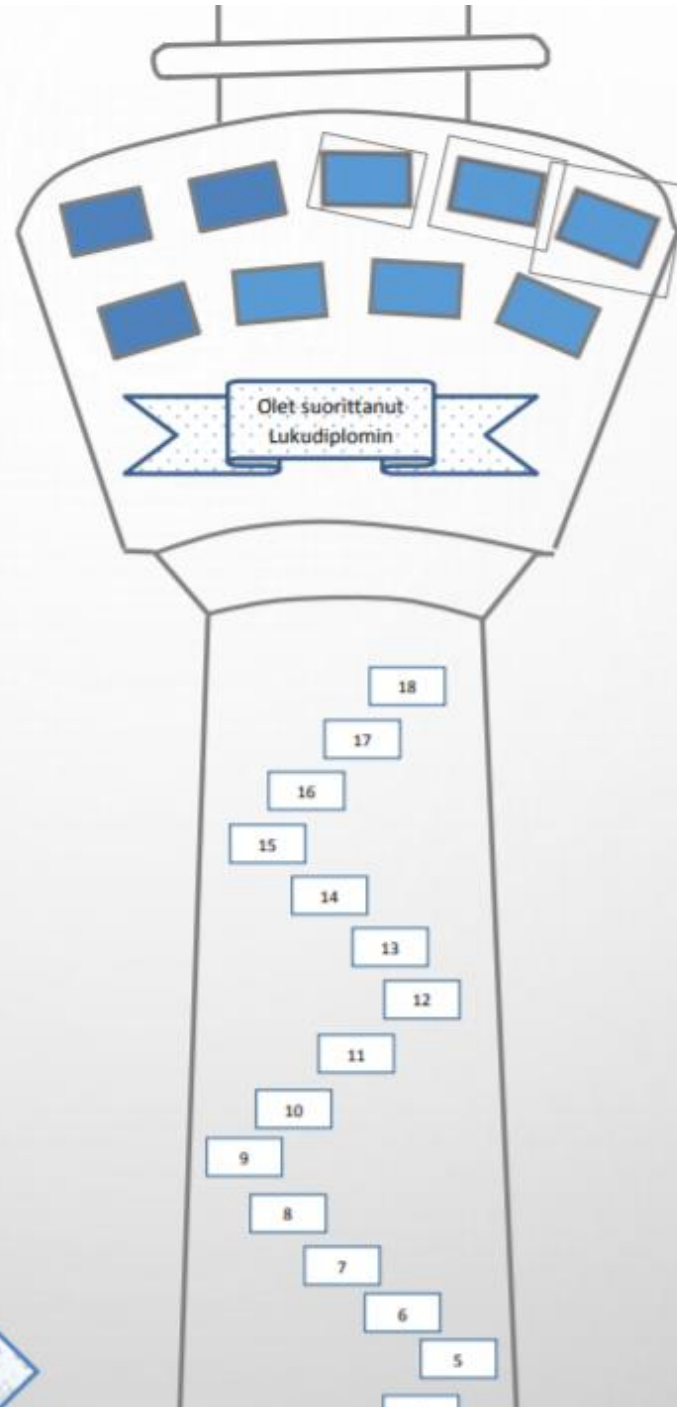

Puijontorni_arviointi

LUKEMINEN

18. Osaat tehdä johtopäätöksiä lukemastasi
17. Löydät lukemastasi tarvittavia tietoja
16. Luet ja ymmärrät erilaisia tekstityyppejä
15. Luet itsenäisesti kokonaisia kirjoja
14. Luet ja ymmärrät lyhyitä juonellisia tarinoita
13. Ymmärrät ja muistat lukemasi
12. Luet lyhyitä virkeitä
11. Luet äänteet sanoiksi
10. Luet äänteet tavuiksi
9. Osaat yhdistää kuulemasi äänteet sanoiksi
8. Osaat nimetä sanan loppuäänteen
7. Osaat nimetä sanan alkuäänteen
6. Osaat nimetä pientaakkoja
5. Osaat kirjain-äännevastaavuuden
4. Osaat nimetä suuraakkoset
3. Ymmärrät lukemisen merkityksen
2. Ymmärrät, miten puhe muutetaan kirjoitetuksi kieleksi ja kirjoitettu kieli puheeksi
1. Ymmärrät, että puheen voi jakaa sanoihin, tavuihin ja äänteisiin

Lukunopeus

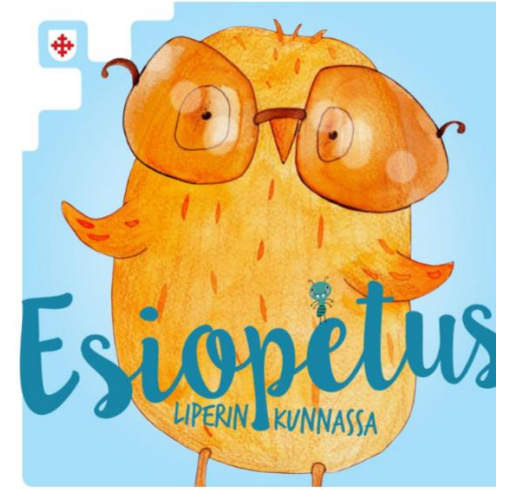
Suvi Sankinen Ohjaava
opettaja Oppimis- ja
ohjauskeskus Valteri

Yhteistyöesimerkkejä

Liperin joustava esi- ja alkuopetus

- Vahva yleinen tuki, laadukas esi- ja alkuopetus
 - Tavoitteena laaja-alaisen osaamisen taitojen kehittyminen
 - Yhteinen arviointisuunnitelma
 - Yhteinen arviointiväline (tavoitesuunnitelma, itsearviointi ja taitojen polut (5kpl))
 - Yhteinen oppilashuoltosuunnitelma
 - Yhteiset kirjaamiskäytännöt
 - Kohti vuosiluokkiin sitomatonta opetusta (oma oppimissuunnitelma, yksilölliset oppimisen polut)
- - Aikaa yhteiselle pedagogiselle keskustelulle
 - Henkilöstö mukana koulun kehittämistoiminnassa
 - Yhteiset koulutukset ja vierailut
 - Hyvinvointiorganisaation kehittämistyö: joustava esi- ja alkuopetus, tuki ja oppilashuolto, lape-työ ja osallisuus
 - Yhteiset tiimit
 - Yhteinen pedagogisen tuen ryhmä
 - Erityisopettajien yhteistyö
 - Hankkeet osaksi kaikkien arkea
 - Pedanet ja Wilma

[Liperin
esiOPS](#)

VALTERI

Tampere

ESI- JA ALKUOPETUKSEN TOIMINTAMALLI

Esi- ja alkuopetuksen suunnitelmallinen, tavoitteellinen, säännöllinen yhteistyö joka huomioi lapsen yksilöllisen oppimisprosessin

Varhaisen tuen oikea-aikainen kohdentaminen

Moniammatillinen yhteistyö ja resurssien joustava käyttö

Asiakaslähtöisyyden parantaminen

* esiopetuspaikka määräytyy tulevan koulupolun mukaan

* rehtori ja päiväkodin johtaja muodostavat esiopetusryhmät yhteistyössä

VALTERI

Kokemuksia yhteisopettajuudesta (LH ja LO, LTO ja LO) yhdysluokissa 0-1 ja 0-2, plussia

- -Kaksi aikuista luokassa, jos toimitaan luokkapareina niin jopa neljä
- - Aikuisten omien vahvuusalueiden ja erilaisten koulutustaustojen hyödyntäminen arjessa
- - Yhdessä tekeminen, yhteisöllisyyden kokeminen
- - Ilo yhteisten teemojen ja projektien toteuttamisesta, kaikki mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa
- - Kun tunnetaan ja on löydetty yhteinen tapa työskennellä, myös nopeat suunnitelmien muutokset onnistuvat
- - Vetovastuun vaihtelevuus tuo vaihtelua myös aikuisen päivään. On hedelmällistä olla myös tarkkailevassa ja avustavassa roolissa.
- - Tuen oppilaiden mukanaan väistämättä tuoma kuormitus helpottaa kun aikuiset voivat vaihtaa paikkaa myös ”lennossa”

Kuopio vuosiluokaton esi- ja alkuopetus

1. RAKENTEET, RESURSSIT, VASTUUT

Esi- ja alkuopetuksen yhteinen työ Kuopiossa on:

1. **VŠOP –yhteistoimintaryhmiä** (esi+1+2 – luokat), toimivat yhdessä päivittäin (esim. Kaveri –luokka)
2. **VŠOP –toimintaa, jossa erillisissä tiloissa toimiva esi- ja alkuopetus tekevät yhteistyötä** esim. 2x/viikko (väh. 1 Torni käytössä, leikki oppimismenetelmänä, opintokokonaisuudet ja heterogeeniset pienryhmät)
3. **Vuosiluokkiin sidottua alkuopetusta**, jossa esi- ja alkuopetuksen yhteistyökäytännöt määrittyvät kaupungin yhteistyösopimuksen mukaisesti ja laaditaan vuosittain tiimin yhteistyösuunnitelmassa

[Kuopio_joustavaesialku](#)

VALTERI

Kuopio tiimit

[Kuopio_joustavaesialku](#)

VŠOP –tiimin voi muodostaa:

- **luokanopettaja(t)** (ovtes, opsan mukaisten tavoitteiden mukaisen opetuksen järjestämisestä vastaaminen)
 - **laaja-alainen erityisopettaja** (ovtes, opetuksesta ja tarvittaessa kartoituksista vastaaminen yhteistyössä luokanopettajan kanssa)
 - **koulunkäynnin ohjaaja** (kvtes, luokanopettajan työparina toimiminen, lasten avustaminen ja ohjaaminen kasvussa ja oppimisessa)
 - **lastentarhanopettaja** (kvtes, erityisesti esiopetusikäisen lapsen opsan mukaisten tavoitteiden mukaisen opetuksen järjestämisestä vastaaminen)
 - **lastenhoitaja** (kvtes, lastentarhanopettajan työparina toimiminen, lasten avustaminen, ohjaaminen ja tukeminen kasvussa ja oppimisessa)
- VŠOP –toiminnasta kuten yksikön muustakin toiminnasta vastaa **rehtori ja päiväkodin johtaja**, jotka yhdessä päättävät resurssin kohdentamisesta ja VŠOP –ryhmän muodostamisesta sekä aikuisten että lasten osalta.

VALTERI

Kuopio arviointi

MILLOIN?	MITÄ?	MITEN?	KUKA?
ELO-SYYSKUU	Alkukartoitus ja pedagogisten tarpeiden tunnistus: matematiikka	Arvioinnin järjestäminen leikissä ja oppimisessa havainnoiden Tarvittaessa kartoitusmenetelminä esim.Mavalka 3, VaNe – materiaalin arviointiosuus, LukiMat –materiaalin arviointiosuus, hajotelmakoe	kelto/ela lo/lto
ELO-SYYSKUU	Alkukartoitus ja pedagogisten tarpeiden tunnistus: lukeminen ja kirjoittaminen	Arvioinnin järjestäminen leikissä ja oppimisessa havainnoiden Tarvittaessa kartoitusmenetelminä esim.Venny –kartoitus, Armi –materiaalin ”Kari kertoo” –teksti, Kielireppu	kelto/ela lo/lto
SYYS-LOKAKUU	Edistymisen seuranta ja tavoitteet syyslukukaudelle (lukeminen, kirjoittaminen, matematiikka, oppimaan oppimisen taidot)	Torni Oppimissuunnitelma/hojks	ryhmän opetusvastaava aikuinen/huoltajat/lapsi
ELO-JOULUKUU	oppimisen seuranta	Havainnoinnit, itse- ja vertaisarviointi, portfolio	ryhmän aikuiset lapsi itse ryhmän muut lapset
MARRAS-TAMMI-KUU	Edistymisen seuranta tavoitteet kevätlukukaudelle (väliarviointi) Kaikki oppimiskokonaisuudet ja oppimaan oppimisen taidot	Torni Kuopion kaupungin 1. luokan oppimiskeskustelukäytänne Oppimissuunnitelma/hojks	ryhmän opetusvastaava aikuinen/huoltajat/lapsi

[Kuopio_joustavaesialku](#)

Joensuu

- Joensuun esi- ja alkuopetuksen OPS
- Äidinkieli ja matematiikka on jaettu sisältöalueisiin vuosiluokilla 0-2. Sisältöalueille on laadittu tavoitteet. Tavoitteet on kuvattu polkuina, joista väritetään aina sitä mukaan kuin tavoitteet on saavutettu.
- Muiden aineiden osalta vuodelle on suunniteltu 6 jaksoa/teemaa. Kussakin jaksossa muut oppiaineet toteutetaan monialaisesti eheyttäen teemojen ympärille. Jaksoja on suunniteltu kolmelle vuodelle. Tosin sanoen lapsi käy alkuopetuksen ajan joka vuosi eri teemakokonaisuudet läpi.
- Taide- ja taitoaineet ja laaja-alaisen osaamisen osa-alueet toteutuvat jokaisessa jaksossa.

Joensuun esi- ja alkuopetuksen OPSista löytyy

- Toimintamalleja
- Arvioinnin suunnitteluun materiaalia
- Valmiita arviointipohjia
- Valmiita sisältötaulukkoita
- Tavoitteita
- Kuvauksia oppilaan tuen toteuttamisesta
- Kuvaus VSOP-mallista koko ikäluokan oppilailla

Haastavia tilanteita

Haastavista tilanteista kohti ennakointia ja yhteisiä toimintamalleja

- Haastava käyttäytyminen kuormittaa aina
- Se voi nostaa esiin aikuisen traumaattisia muistoja omasta lapsuudesta
- Tukeva asenne aggressiivisesti toimivaa lasta kohtaan helpottaa asioihin suhtautumista - lapsi ei vielä osaa -> harjoitellaan
- Yhteydenpito vanhempien ja kasvatus- ja oppimisympäristön välillä on tärkeää -> rakentava palaute

VALTERI

Rakentava palaute

(Riihonen & Koskinen. Kuinka kiukku kesytetään? Lasten aggressiokasvatus. PS-Kustannus.2020.)

Rakentava palaute vanhemmalle sisältää

- myönteistä tietoa lapsen osaamisesta tai taidoista
- lyhyen ja suoran kommentin lapsen oireista tai ongelmista
- tietoa, missä tilanteissa lapsi oireilee
- tietoa, mitkä asiat näyttävät altistavan lasta oireille
- tietoa, mitkä asiat helpottavat lapsen oireita
- tietoa, millä tavoin oireet poikkeavat normaalista iänmukaisesta käytöksestä
- yhteistyöpyynnön sekä kysymyksiä siitä, miten oire näkyy vanhemmille
- tarjouksen, että vanhempi voi tarvittaessa tulla päiväkotiin ja kouluun havainnoimaan lasta
- tarjouksen, että yhdessä laaditaan suunnitelma lapsen auttamiseksi.

VALTERI

Kuinka kiukku kesytetään esi- ja perusopetuksessa

- Strukturi - paloitetuja tehtäviä tuokioita, säännöllisiä rutiineita, kuvallista päiväohjelmaa, selkeät säännöt
- Ennakointi - kielellistä ja kuvallista ennakointia
- Tunteiden mittausta - arvioidaan tunnetilaa, tunnemittarit käyttöön
- Kielenkäyttö - yleensä kielen kehityksessä voi olla häiriöitä -> lyhyt yksi ohje kerrallaan
- Myönteistä palautetta - paljon
- Palkitsemista - tavoite simppeli ja selkeä ja saavutettava

VALTERI

- Tuki tehtäviin - selkeä ohjeistus, lyhyet työskentelytuokiot, tehtävien pilkkominen, tukea myös sosiaalisiin tehtäviin
- Rauhoittumista - rauhoittumispaikka ”lasten toimisto”
- Liikuntaa - fyysiset toimintatuokiot, ali- ja ylivilitttyneisyydestä huolehtiminen
- Läksyt - sopivasti, rutiinin ylläpitoon, muttei niin, että kotiin tulee lisää kiistoja
- Kouluun saapuminen ja lähteminen - tuttu ihminen vastassa voi helpottaa aamutilanteita, ns.tukikeskustelut aamulla ja iltapäivällä
- Kiinnipidot - turvallisesti ja vahingoittamatta, erillään muista, myötätuntoinen suhtautuminen ja jälkipuinti (kuvasarjat, keskustelukysymykset)

VALTERI

Minun mielestäni

- Esi- ja alkuopetuksen yhteistyö viitoittaa koko perusopetuksen järjestämistä
- Näyttää, onko OPS ymmärretty ja miten kunnan tukitoimet toimivat, onko inklusio toimintaa ohjaava arvo
- Esi- ja alkuopetuksen yhteistyöhön ja järjestämiseen tulee panostaa huomattavasti
- Yhteisöllinen ja yksilöllinen opiskeluhuolto ei vielä toteudu riittävästi kummassakaan
- Esi- ja alkuopetus ovat pienen ihmisen alun tärkeät rakennuspalikat - perusta siihen, miten lapsi käsittää itsensä ja ympäristönsä, yhteiskunnan

VALTERI

Lähteitä

- Kyrönlampi, T. , Mäkitalo, K. ja Uitto, M. (toim.). 2020. Esi- ja alkuopetuksen käsikirja. PS-Kustannus.
- Linnilä, M-L. 2011. Kumpi on valmis - lapsi vai koulu. Mediapinta.
- Riihonen, R. ja Koskinen, M. 2020. Kuinka kiukku kesytetään? Lasten aggressiokasvatus.
- Karvin raportti 5/2020. [Näkymiä OPS-matkan varrelta - Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden 2014 toimeenpanon arviointi](#)
- Hallitusohjelma <https://valtioneuvosto.fi/marinin-hallitus/hallitusohjelma/osaamisen-sivistyksen-ja-innovaatioiden-suomi>
- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.docx
- Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/esiopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf
- Joensuun joustava esi- ja alkuopetuksen opetussuunnitelma
<https://peda.net/opetussuunnitelma/ops2016/jeja/jejajso:file/download/6fbd4db749086bb2108490a258d12cca8243e53f/Joustava%20esi-%20ja%20alkuopetus%20Joensuun%20seudun%20opsissa.pdf>
- Liperin esiopetussuunnitelma https://issuu.com/liperinkunta/docs/liperi_esiops_sivuina_low
- <https://peda.net/p/sanna.vanska/jeja>
- Vuosiluokkiin sitomaton joustava esi- ja alkuopetus Kuopiossa <https://slideplayer.fi/slide/12163286/>

Koulutusten palautekysely Fortbildning - feedback

Toimipiste on
Helsinki
suomenkieliset
palvelut

**Anna palautetta!
Ge feedback!**

Anna palautetta osoitteessa:
<http://bit.ly/ValteriKoulutus2020>

